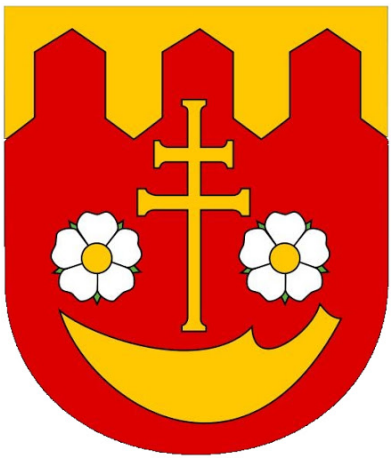
MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

OBCEPRO
PROGRAM ROZVOJE OBCE

PROGRAM ROZVOJE OBCE
VRÁŽNÉ

NA OBDOBÍ LET
2020 - 2025

Program byl schválen usnesením ze zasedání zastupitelstva obce Vrážné dne , číslo

Úvod

Dokument **Program rozvoje obce Vrážné** na období let 2020–2025 byl zpracován na základě požadavku zpracování komplexního rozvojového dokumentu pro:
- návrh rozvojových projektů obce a jejich zařazení do časové a místní posloupnosti realizace,
- koordinace záměrů obyvatelstva a zastupitelstva obce,
- přípravu rozpočtů obce na jednotlivé roky a pro zpracování požadovaných rozpočtových výhledů.

Zpracování dokumentu probíhalo v druhé polovině roku 2020.

Program rozvoje obce je dokumentem, v němž jsou zakotveny rozvojové priority dané obce. Zejména v malých obcích bývá běžné, že představitelé obce sice určité priority vnímají, ale pouze v myšlenkové rovině; nejsou uvedeny písemně, tzn. přístupné všem. Přitom teprve až písemná podoba struktury cílů a priorit napomůže k jejich snadnějšímu naplnění – jednak je stanovena hierarchie jednotlivých priorit (které priority jsou důležitější než jiné) a časový plán jejich naplnění, jednak jsou v dokumentu definovány realizační podmínky (konkrétní činnosti, odpovědný subjekt, využitelné zdroje financí apod.). Program rozvoje tak přispívá k tomu, aby obec efektivněji využívala finanční prostředky z vlastního rozpočtu i dostupné dotace.

Program rozvoje obce (dále nejčastěji jen PRO) obsahuje **dvě základní části** – část analytickou, zaměřenou na zachycení stávajícího stavu, a část návrhovou, shrnující zvolené budoucí cíle a možné cesty k jejich dosažení. Do formulace obou těchto částí byla zahrnuta i veřejnost – celý proces tvorby dokumentu byl předmětem projednání pracovní skupiny sestavené ad hoc; mimo to měli všichni obyvatelé obce možnost zapojit se do dotazníkového šetření a také se k dokumentu vyjádřit v rámci jeho veřejného projednání.

Program rozvoje obce tedy **představuje hlavní problémy a předpoklady obce** a stanovuje možná

řešení. Je podkladem pro rozhodování orgánů obce v záležitostech budoucího rozvoje obce a v neposlední řadě zvyšuje šance získat finanční prostředky z vnějších zdrojů (dotací apod.).

A. ANALYTICKÁ ČÁST

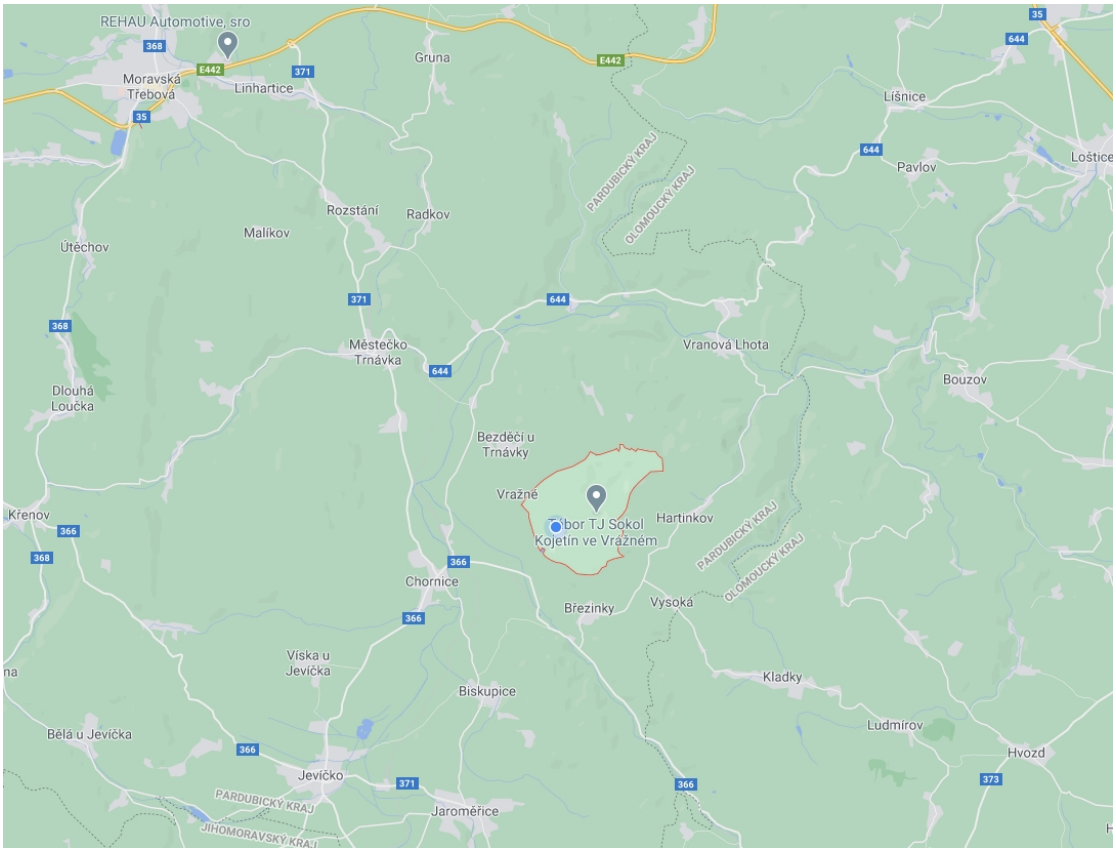
A.1 Charakteristika obce

1. Území

Poloha obce

Vrážné (něm. Brohsen) se nachází v rozkošné krajině Malé Hané, v okrese Svitavy v Pardubickém kraji. Obec se nachází 17 km od Moravské Třebové a 8 km od Jevíčka. Obec leží ve 350 m.n.m. na území přírodního parku Bohdalov-Hartinkov. Nejvyšším bodem je Vrch Hradisko – archeologické naleziště, 474 m n. m., jihovýchodně od obce.

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1258.

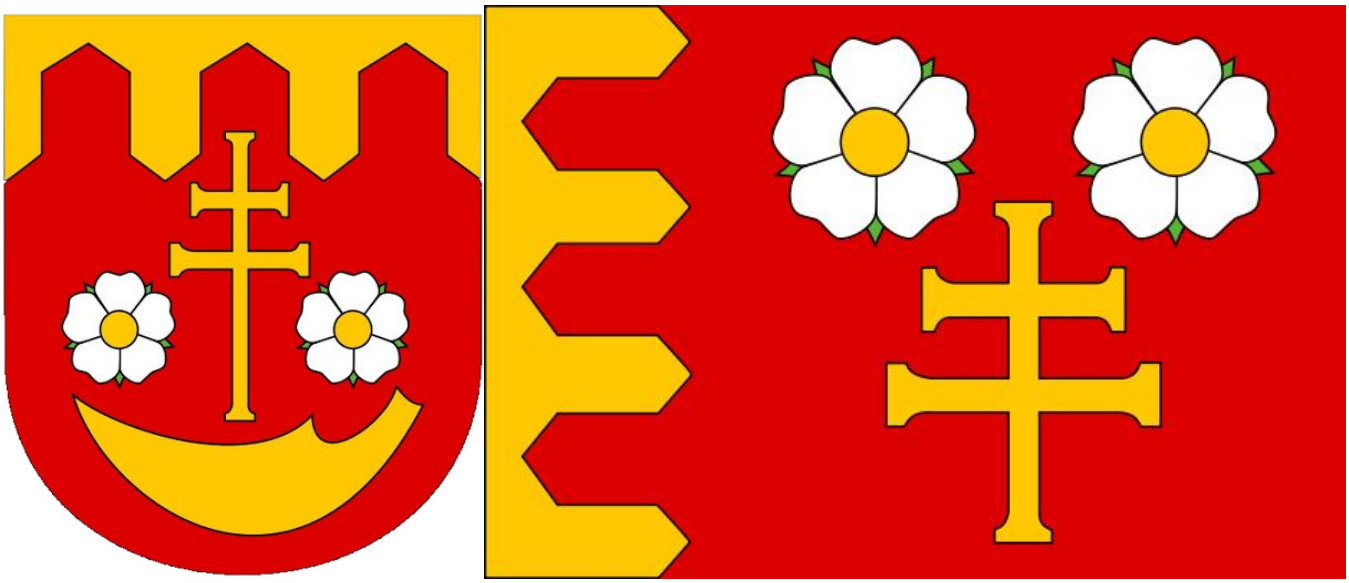
Zdroj: google.cz/mapy

Znak a vlajka obce

V červeném štítě pod zlatou palisádovou hlavou, zlatý patriarší kříž provázený dvěma stříbrnými růžemi se zlatými semeníky a zelenými kališními lístky, pod nimi položené zlaté krojidlo.

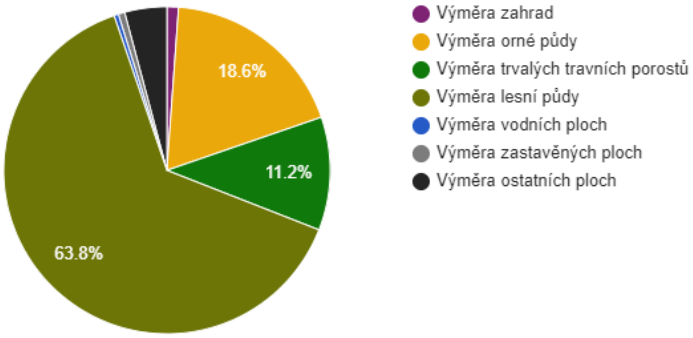
K doplnění – palisádový řez v hlavě štítu, ten připomíná vrch Hradisko s kdysi palisádou opevněným hradištěm. Patriarší kříž připomíná kapli sv. Cyrila a Metoděje, červeno – zlatá barevná kombinace knížata

z Lichtenštejna , významné dobrodince a majitele místních vápenných pecí (tyto barvy měl jejich rodový erb).

Struktura využití půdy v obci Vrážné v roce 2018

Celková plocha území obce	414,07	[ha]
Výměra orné půdy	76,98	[ha]
Výměra zahrad	4,75	[ha]
Výměra zemědělské půdy	128,08	[ha]
Výměra lesní půdy	264,24	[ha]
Výměra vodních ploch	1,81	[ha]
Výměra zastavěných ploch	2,64	[ha]
Výměra ostatních ploch	17,30	[ha]
Počet obyvatel	68,00	[počet]

Koeficient ekologické stability vyjadřuje poměr mezi přírodně stabilními plochami (jako jsou lesy, zahrady atd.) a plochami zastavěnými či intenzivně zemědělsky obdělávanými (tzv. nestabilními). Vyšší hodnota koeficientu obecně značí příznivější stav, hodnota vyšší než 1 znamená vyváženou (stabilní) krajinu. V obci Vrážné dosahuje koeficient hodnoty 3,27. Hustota zalidnění obce je 16,42 obyv./km2. Orná půda zaujímá 18,59% plochy, lesy tvoří 63,82% plochy.

Podle informací z Českého statistického úřadu tvoří největší podíl půdy v obci Vrážné lesní pozemky. Tento fakt je známý všem, kteří do obce přijíždějí z různých okolních míst. Další největší výměru mají trvalé travnaté porosty, na kterých jsou na mnoha místech využívány zemědělci.

Krajina

Jak už je výše uvedeno obec leží na území přírodního parku Bohdalov - Hartikov, který je charakteristický rozmanitou mozaikou lesů, luk a pastvin. Severovýchodně od obce se nachází pozoruhodný pahorek červené barvy nazývaný "Čerťák". V obci byl roku 2007 vyčištěn rybník. Krajina kolem je spíše pahorkatá. Na katastrálním území obce se nachází i přírodní zajímavosti, jako jsou přírodní rezervace s výskytem vzácnější fauny a flory. Obcí protéká Vráženský potok, pravostranný přítok Nectavy, do které se vlévá

jihozápadně od vsi. Nectava je pravostranným přítokem Jevíčky.

Historie obce

Poprve se Vrážné připomíná r. 1253, tedy tou dobou, kdy Přemysl Otakar II. se stal králem Českým. Začátkem 14. století patřila osada hradu Cimburku u Trnávky.
Když bylo r. 1848 úplně zrušeno patrimoniální zřízení, bylo Vrážné přiděleno k c.k. okr. soudu jevíčskému a tvořilo s Bezděčím politickou obec.
Roku 1867 se Vrážné odtrhlo od Bezděčí a utvořilo samostatnou politickou obec.

Jihozápadním směrem nad obcí, na vrcholu Hradisko (474m.n.m) se vyskytuje archeologické naleziště. Je středověkého původu a souvisí s ochranou makraběcího majetku, jež je ves jako jeho součást poprvé v roce 1258 uváděna. Konec tohoto sídla bude souviset s připojením k panství Cimburk v roce 1365, či natrvalo v roce 1407. Jednalo se o oválné valové opevnění na ostrém dlouhém hřebínku s příčkami 42 a 25 m, k němuž směřuje úzká šíje šířky asi 5 metrů a délky 150 metrů. Na bocích šíje jsou slabé náznaky dvojitého příkopu, který byl na hřebenu zasypán kvůli vjezdu lesní techniky. Tvrziště má poměrně rovný povrch, jen na konci je až 2 metry hluboká prohlubeň. Zda jde o pozůstatek věžové stavby, lze bez archeologického výzkumu jen spekulovat. Na jih dolů od tvrziště je výrazná větší plošina, která by mohla souviset s hospodářskou činností na objekt.

Dříve měla obec pouze věžovitou zvonici, která stála v jihozápadním rohu zahrady náležející k č. 8. Zvonice byla chatrná, proto se roku 1890 začala stavět nová kaple.Čistý náklad činil 2000 zl. V roce 1891 se zúčastnilo slavnosti svěcení velké množství lidí z celého okolí. Kaple byla zasvěcená světcům Cyrila a Metoděje.

Významné osobnosti

V obci se narodil a vyrůstal Jaromír Korčák (1895–1989) - český geograf, demograf a statistik, profesor UK v Praze. Na jeho počest byly v r. 2019 pořádány oslavy, jejichž vyvrcholením bylo odhalení pamětní desky upevněné na obecním úřadě.

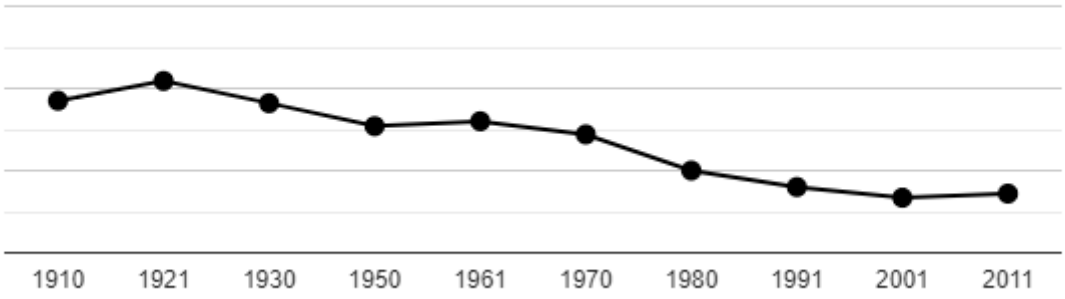
2. Obyvatelstvo

Demografická situace

Demografická situace udává informace, které se vztahují k obyvatelstvu určitého území. Jde o informace o počtu obyvatel, jejich pohlaví, věku či vzdělání. Všechny tyto údaje jsou pravidelně zjišťovány např. sčítáním lidu, domů a bytů či evidencí obyvatel samosprávou. V tabulce níže vidíme aktuální počet obyvatel.

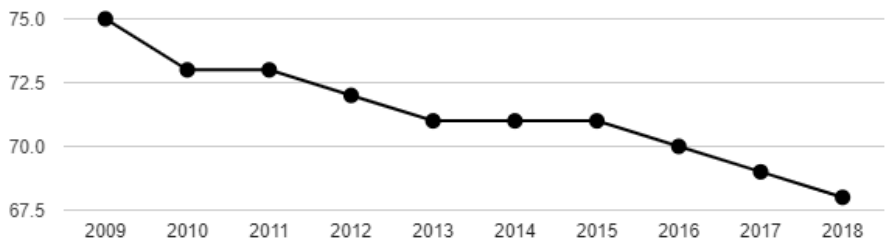
2018	Počet obyvatel	68
2018	Počet obyvatel ve věku 0 až 14 let	7
2018	Počet obyvatel ve věku 15-59 muži	23
2018	Počet obyvatel ve věku 15-59 ženy	16
2018	Počet obyvatel ve věku 60-64 muži	4
2018	Počet obyvatel ve věku 60-64 let ženy	2
2018	Počet obyvatel nad 65 let	16

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel obce Vrážné od roku 1910

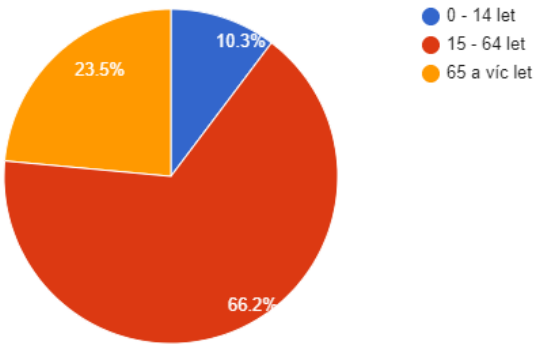
V grafu výše můžeme vidět vývoj počtu obyvatel po deseti letech v rozmezí let 1910 až 2011, do posledního sčítání lidu, Jde vidět, že počet obyvatel se postupně snižuje .

Vývoj počtu obyvatel obce Vrážné v letech 2003 - 2018

Věková struktura obyvatel obce Vrážné v roce 2018

Co se týká věkové struktury obyvatel, můžeme je rozdělit do několika skupin. Hlavní skupinou jsou obyvatelé v produktivním věku, to jsou lidé, kteří se nějakým způsobem finančně zapojují do ekonomického chodu státu. Může jít o osoby výdělečně činné, nejde tedy o děti a seniory nad 65 let věku. Graf níže nám ukazuje věkovou strukturu obyvatel z ledna 2018. Z grafu je patrné, že většina obyvatel je starší 15 let a velká část z nich je v produktivním věku.

Věkové poměry v obci Vrážné

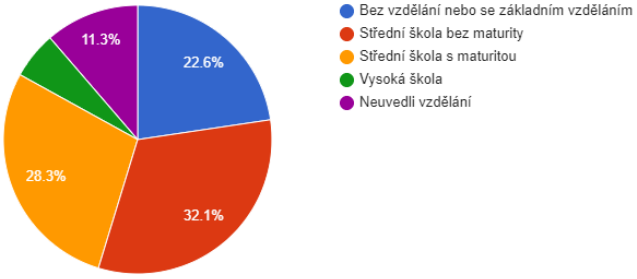
	Počet obyvatel v roce 2018	0-14 let (%)	65 a více let (%)	Index stáří
Vrážné	68,00	10,29%	23,53%	228,57
ORP MORAVSKÁ TŘEBOVÁ	26 267,00	14,41%	17,38%	136,66
Okres Svitavy	104 401,00	15,62%	19,94%	127,62
Pardubický kraj	520 316,00	15,77%	19,95%	126,46
ČR	10 648 279,00	15,90%	19,59%	123,25

Pohyb obyvatel v obci Vrážné v roce 2018

	Míra porodnosti	Míra úmrtnosti	Přirozený přírůstek v přepočtu na 1000 obyvatel	Míra imigrace	Míra emigrace	Saldo migrace	Meziroční změna počtu obyvatel
Vrážné	0‰	0‰	0‰	0‰	15‰	-15‰	-15‰
ORP MORAVSKÁ TŘEBOVÁ	10‰	10‰	-3‰	26‰	25‰	1‰	-2‰
Okres Svitavy	10‰	10‰	-1‰	25‰	23‰	2‰	1‰
Pardubický kraj	11‰	11‰	-0‰	29‰	25‰	4‰	4‰
ČR	11‰	11‰	0‰	29‰	25‰	4‰	4‰
Bezděčí u Trnávky	5‰	5‰	-5‰	5‰	19‰	-14‰	-19‰
Roubanina	0‰	0‰	-8‰	8‰	23‰	-15‰	-23‰

Vzdělanostní struktura obyvatel obce Vrážné v roce 2011

V grafu níže můžeme vidět, že v roce 2011 měla největší část obyvatelstva obce střední školu bez maturity, což bylo v té době nejčastější vzdělání. V dnešní době vzrůstá počet obyvatel, kteří získávají maturitu a pokračují dál na vyšší či vysoké školy, kde získávají další akademické tituly.

Sociální situace v obci a spolková činnost

Identifikace národnostních menšin v obci je ztížena nedostatkem relevantních dat. Z hlediska sociální problematiky se na území vesnice nejvíce projevují následující faktory a skutečnosti - nedostatečná nabídka zaměstnání v místě a s tím související nutnost dojíždění - nízké příjmy obyvatel - stoupající průměrný věk. Obec nesleduje podíl sociálně slabých obyvatel. Přestože se do této skupiny zahrnuje řada obyvatel bez zaměstnání nebo tzv. sociálně nepřizpůsobivých, není situace v obci natolik vážná, aby obec musela zasahovat nad rámec daný zákonem. U řady obyvatel je totiž zařazení do skupiny sociálně slabých obyvatel subjektivním dojmem, který vzniká na základě způsobu podávání informací veřejnými médii. Obec nespadá mezi sociálně vyloučené lokality.

Do současného dění v obci se aktivně zapojuje Sbor dobrovolných hasičů, v minulosti působil v obci Červený Kříž. Obec by uvítala nové spolky a má snahu o aktivní spolupráci. Ve spolupráci s SDH pořádá obec různé kulturní akce.

Tradiční akce v obci:

Dětský karneval a maškarní ples
Sjezd netradičních vozidel
Cyrilometodějská pouť
Setkání na hranici Vrážné - Bezděčí (ve spolupráci s obcí Bezděčí u Trnávky)
Nohejbalový turnaj + dětské odpoledne (hravé/herní odpoledne, sportovní odpoledne..)
Vánoční setkání + adventní věnec
Velikonoční dílna

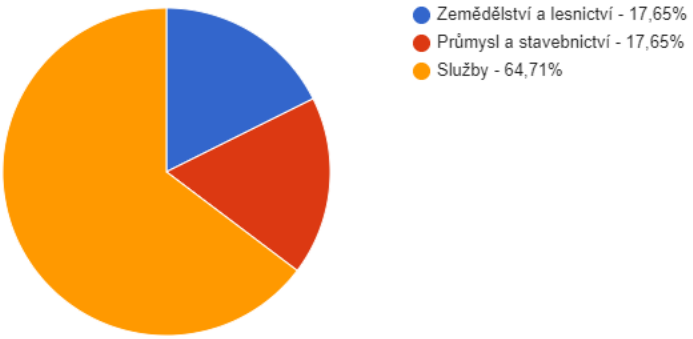
3. Hospodářství

Ekonomická situace a trh práce

Podnikající a podnikatelé samotní jsou účastníky života v daném území a svou přítomností ovlivňují život v obci potažmo kraji, a to jak pozitivně, tak negativně. Podnikatelské subjekty mají také vliv na rozvoj obcí, kde působí a také na celkovou hospodářskou situaci. Příznivá či naopak nepříznivá ekonomická situace ekonomických subjektů ovlivňuje míru nezaměstnanosti na určitém území a také počet obyvatel, kteří jsou závislí na finanční podpoře v nezaměstnanosti. Situace podnikajícího subjektu také ovlivňuje kvalitu života zaměstnanců a často i obyvatel obce, kde se subjekt nachází, a to výši mezd vyplácených pracovníkům podniku. Celková situace podniku a okolí má vliv na životní úroveň v daném regionu.

Počet podnikatelských subjektů celkem 17

Struktura podnikatelských subjektů podle odvětví v obci Vrážné v roce 2018

Situace na trhu práce a nezaměstnanost je jedním z hlavních ukazatelů hospodářské problémovosti regionu. Na trhu práce je práce prodávána jako výrobní faktor. Trh je charakterizován poptávkou po práci a její nabídkou. Na trhu práce nabízejí svoji práci zaměstnanci a zaměstnavatelé ji jakožto výrobní faktor poptávají a platí. Nezaměstnanost závažně ovlivňuje stav společnosti. Se zaměstnaností obyvatel také souvisí mobilita za prací, která je v České republice obecně, považována za problematický faktor v souvislosti s životní úrovní jedince či skupiny, tak i ekonomickou výkonnost regionů i celého státu. Mobilita za prací vždy nemusí znamenat zásadní změnu místa bydliště a stěhování, může jít o přijetí zaměstnání ve vzdálenější lokalitě a prodloužené době dojížďky do zaměstnání, nebo také vícedenní pobyty v novém místě pracoviště. Z obce Vrážné a dalších jejích částí vyjíždí za prací do okolních měst a vesnic více jak tři čtvrtiny obyvatelstva.

Počet podnik. subjektů - Zemědělství, lesnictví, rybářství 3
Počet podnik. subjektů - Zpracovatelský průmysl 1
Počet podnik. subjektů - Stavebnictví 2
Počet podnik. subjektů - Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozid 4
Počet podnik. subjektů - Činnosti v oblasti nemovitostí 1
Počet podnik. subjektů - Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení 2
Počet podnik. subjektů - Kulturní, zábavní a rekreační činnosti 1
Počet podnik. subjektů - Ostatní činnosti 3
Počet podnik. subjektů bez zaměstnanců 4

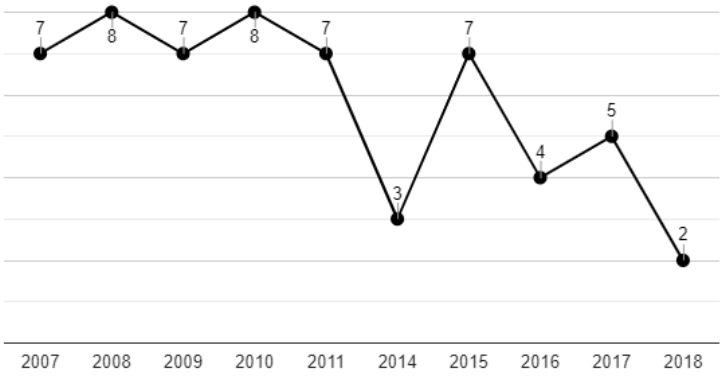
Struktura zaměstnanosti v obci Vrážné podle odvětví v roce 2011 (%)

	Zemědělství a lesnictví	Průmysl a stavebnictví	Služby
Vrážné	15,79%	47,37%	15,79%
MORAVSKÁ TŘEBOVÁ	4,60%	43,67%	40,52%
Pardubický kraj	3,92%	37,32%	48,01%
ČR	2,74%	32,23%	53,87%
Březinky	7,27%	38,18%	36,36%
Bezděčí u Trnávky	7,32%	51,22%	30,49%

Vývoj počtu nezaměstnaných osob

Počet uchazečů o zaměstnání 2

Podle grafu níže můžeme vidět, že počet nezaměstnaných od roku 2015 každoročně klesá. To bylo zapříčiněno dobrou ekonomikou ČR a poptávkou po zaměstnancích. Tato situace se ale může rychle měnit a může dojít k radikálnímu propadu a nárustu nezaměstnaných při různých krizích, ať už jde o krizi hospodářskou či jinou.

Co se týče služeb v obci, je nabídka prakticky nulová. V obci se vyskytovala prodejna s potravinami, která však byla uzavřena. Za všemii službami jsou obyvatelé nuceni dojíždět do nedalekých měst nebo své pouchůzky vyřizovat při cestování za prací.

4. Infrastruktura

Stav občanské vybavenosti

Ve vlastnictví obce je budova obecního úřadu, kulturního domu, budova hasičské zbrojnice, místní kaple. Obec již některé budovy rekonstruovala, a to část zbrojnice, vnitřní prostory obecního úřadu a kulturního domu, v současné době probíhají vnější úpravy na kapli. Obec má v plánu postupně rekonstruovat, popřípadě modernizovat části budov, které byly vynechány z prvních etap.

Technická infrastruktura

Technická infrastruktura určuje nejen kvalitu území, ale udává i potřebné informace pro podnikatelské investice a záměry. Zdokonalováním technického stavu inženýrských sítí se výrazně zvyšuje komfort života obyvatel na území. Naopak nedostatky v technické infrastruktuře kvalitu života obyvatel významně snižují a omezují rozvoj území. Mnohdy dochází k tomu, že při hledání nového místa pro život u mladých lidí hraje velkou roli také technická infrastruktura a vybavenost obce. Zajištění technické infrastruktury území, kromě jiného vybavení inženýrskými sítěmi, doznaly takového uplatnění a rozvoje, že se staly zcela nepostradatelnými ve fungování území s ohledem na jeho další rozvoj.

V obci Vrážné je rozvedena vodovodní síť, spravovaná SO Teplice, veřejné osvětlení a telekomunikace. Obec v současné době pracuje na výstavbě ČOV a úpravách kanalizace. Obec není plynofikována.

Nakládání s odpady

V obci je pravidelně vyvážen veškerý komunální odpad, nebezpečný odpad, papír, nápojové kartony i plasty. U obecního úřadu je také možnost ukládat rostlinné a kuchyňské tuky a oleje do speciální popelnice.

Veřejné osvětlení

V obci je relativně nově zbudované veřejné osvětlení.

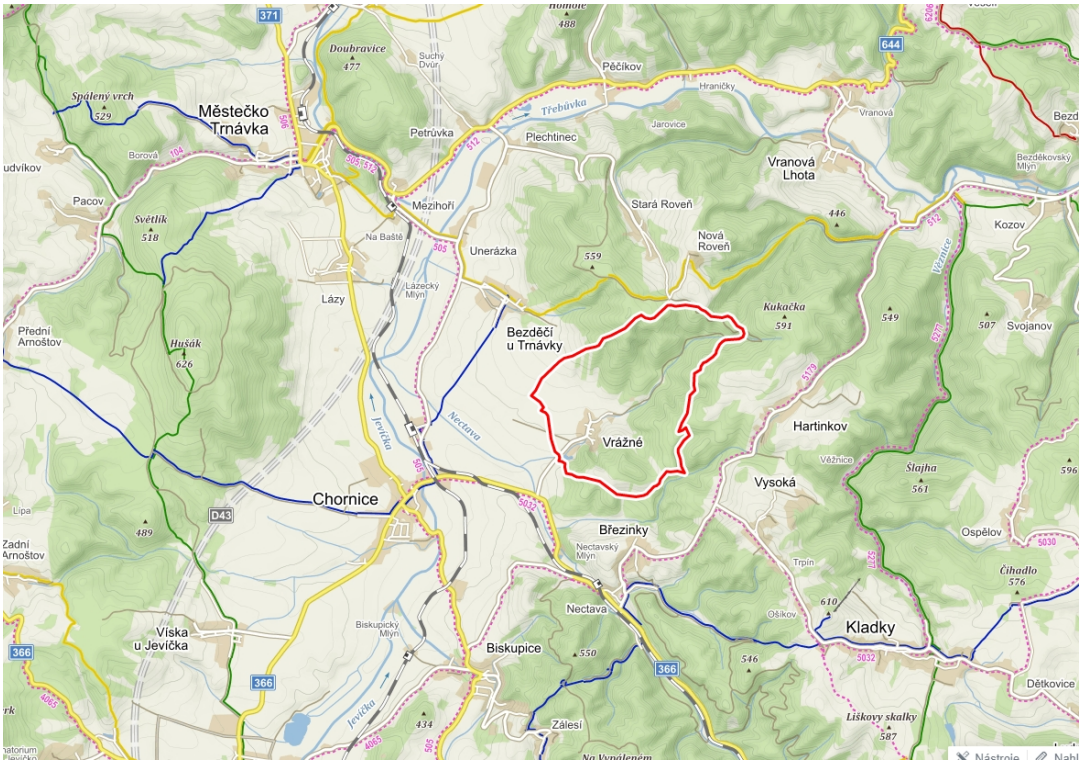
Místní komunikace a dopravní obslužnost

Automobilové a jiné spojení s okolními obcemi zajišťují silnice II a III. třídy a místní komunikace. Některé úseky komunikací jsou v minulosti opravované, v dalších částech se můžeme setkat s výtluky. Všeobecně je situace ohledně místních komunikací tristní. Ne všude v terénu je možné zbudovat chodníky, většina místních částí je bez vybavení chodníky.

Obyvatelé mají možnost využít autobusového spojení- zajištění dopravní obslužnosti pomocí firem ICOM a Miroslav Matocha - autobusová doprava s méně dostatečnou frekvencí spojů. V obci je jedna autobusová zastávka Vrážné, obec; budova zstávky byla opravena a modernizována, další zastávka Vrážné, rozsc. se nachází asi kilometr od obce a to na rozcestí u silnice vedoucí na Moravskou Třebovou.

Jelikož se obec nachází v přírodním parku Bohdalov - Hartinkov, v jejím okolí můžeme najít turistické trasy.

Městečko Trnávka
Doubravice
Suchý Dvůr
Spálený vrch
Pěčíkov
Hraničky
Třebůvka
Jarovice
Vranová
Petrůvka
Plechtinec
Vranová Lhota
Bezděkovský Mlýn
Pacov
Světlík
Mezihoří
Stará Roveň
Na Baště
Nová Roveň
Kozov
Unerázka
Lázy
Lázecký Mlýn
Kukačka
Svojanov
Přední Arnoštov
Bezděčí u Trnávky
Hušák
Nectava
Jevíčka
Vrážné
Hartinkov
Věžnice
Šlajha
Vysoká
Chornice
Lipa
Zadní Arnoštov
Březinky
Nectavský Mlýn
Ospělov
Čihadlo
Trpín
Nectava
Oslkov
Kladky
Viska u Jevíčka
Biskupický Mlýn
Biskupice
Dětkovice
Jevíčka
Zálesí
Liškovy skalky
Na Vyvalence
Nástroje

5. Vybavenost obce

Vybaveností obce se myslí možnosti, které mají občané k dispozici v obci, aniž by museli dojíždět do okolních obcí či měst. Většina mladých rodin, ale i další věkové kategorie při stěhování, dávají velký důraz právě na vybavenost určitého místa. Samozřejmě vybavenost obce souvisí s její velikostí, umístěním obce a dalšími souvislostmi např. ekonomickými, přírodními či historickými.

Vráženští občané jsou nuceni využívat vybavenost okolních měst a vesnic, ať už se jedná o běžné nákupy, návštěvu kadeřníka, pošty, či pohostinství. Tahle skutečnost je jedním z důvodů toho, že se obec snaží provozovat malé akce pro místní obyvatele.

Bydlení

Počet domů	40
Počet obydlených domů	23
Podíl obydlených domů	57,50%
Podíl obydlených domů v ČR	83,40%
Počet rodinných domů	22
Podíl rodinných domů	55,00%
Podíl rodinných domů v ČR	72,18%
Podíl bytových domácností vybavených počítačem a připojením na internet	42,86%
Podíl bytových domácností vybavených počítačem a připojením na internet v ČR	53,00%

V obci se nachází celkem 40 domů, z toho je přibližně 17 trvale neobydleno. V obci nejsou bytové domy a obec nevlastní žádné byty. V minulosti byla v obci základní škola, nyní žádnou takovou instituaci obec neprovozuje vzhledem k nízkému počtu obyvatel. Přibližně 17 domů je zde využíváno k rekreaci. Jedná se o staré domy, ve kterých se dříve trvale bydlelo. Tyto domy využívají převážně obyvatelé Brna jako chalupy k občasné rekreaci. Obec Vrážné se snaží o zvelebení a celkový rozvoj obce, ale ne všechny plánované a potřebné projekty se daří zrealizovat, ať už kvůli nedostatečnému rozpočtu nebo kvůli jiným překážkám v realizaci.

Sport, volnočasové aktivity, kulturní vyžití

Obec Vrážné je vzhledem ke své velikosti poměrně dobře vybavena sportovní infrastrukturou. V obci je možné navštěvovat volejbalové hřiště před obecním úřadem, dále je možné využít ping pongový stůl v prostorách dětského hřiště, které by bylo vhodné doplnit o nějaké prvky nebo jinak inovovat. V obci bývá každý rok letní tábor, který provozuje TJ Sokol Kojetín.

V okolí obce i dalších částí se občané mohou věnovat různým sportům, ke kterým není potřeba speciální infrastruktura a vybavení. Jde o chůzi ve volné přírodě, běh nebo cyklistiku. Mezi sporty, kterým se občané mohou věnovat už se speciální infrastrukturou, patří pingpong, volejbal, nohejbal.

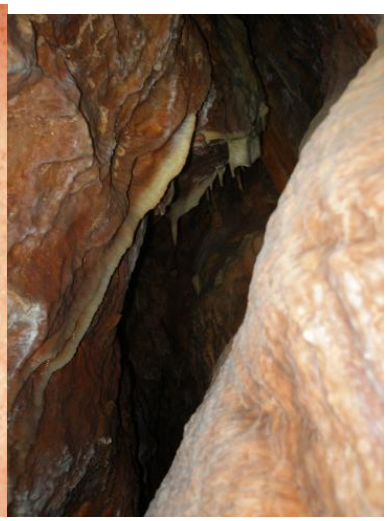
V obci funguje SDH Vrážné. Obec i sám sbor se snaží o rozšiřování vybavení JSDH všemi možnými směry. Obec sama sbor podporuje a získává pro něj také každoročně podporu z dotací kraje. Z dotace kraje jsou pořizovány nejenom uniformy pro členy sboru, ale především vybavení potřebné pro krizové situace v obci.
Jak samotné spolky obce, tak i obec se snaží připravovat a podporovat kulturní a společenské akce pro své občany. Jelikož jsou však prostory pro setkávání omezené svojí velikostí, jedná se především o zvaní zajímavých odborníků, cestovatelů nebo umělců do Vrážného, následně probíhají přednášky, diskuze, dílny nebo drobné výstavy. Obec tradičně pořádá pouť, jejíž součástí je volejbalový turnaj, na podzim je pořádán nohejbalový turnaj a v zimním období maškarní ples. S možností pořádání akcí venku se nabízí větší prostory pro konání akcí. Obyvatelé mají také samozřejmě možnost dojíždět do nedalekýchobcí do kina, divadla, za koncerty a dalším kulturním vyžitím.

Památky a zajímavosti v obci

Jak je vidět na četných fotografiích v dokumentu, obecní dominantou je **kaple** zasvěcená bratřím Cyrilu a Metodějovi, jako zajímavost se pak uvádí **Čertův kopeček**, k němuž se váže pověst nebo otvor po **prokletém hradu** na vrcholu Hradiska. Dalším zajímavým aspektem jsou **Vráženské jeskyně**, které jsou bohužel nepřístupné, nicméně se traduje, že tento jeskynní komplex by mohl být provázán s Javoříčskými jeskyněmi. Za zmínku stojí i **ZENová škola Kwan-Um** a v neposlední řadě **rybník**, který se nachází za obcí a občanům u návětšvníkům poskytuje jistou rekreaci.

Památky a zajímavosti v okolí

- královské město Jevíčko
- kartografické centrum Velké Opatovice
- přírodní park Bohdalov-Hartinkov

- hrad Bouzov

- zřícenina hradu Cimburk v Městečku Trnávce

- zámek a město Moravská Třebová

- Javořičské jeskyně

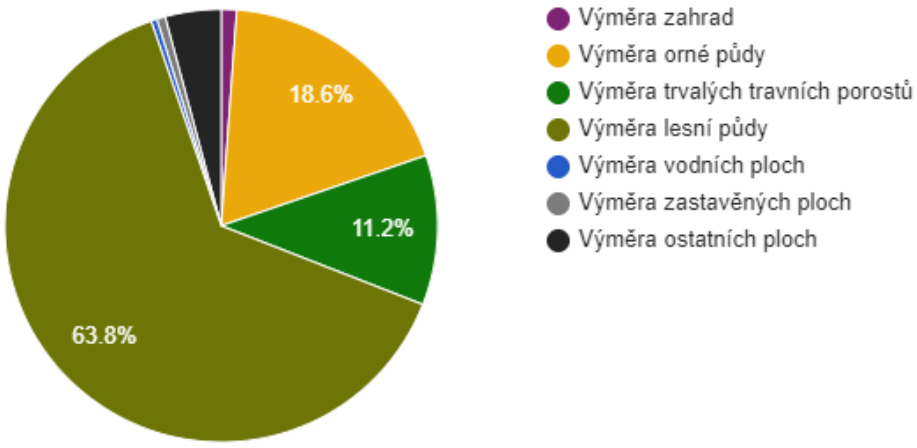
6. Životní prostředí

Celková plocha území obce 414,07 ha

Výměra orné půdy 76,98 ha

Výměra lesní půdy 264,24 ha

Výměra vodních ploch 1,81 ha

Životní prostřední v obci nevykazuje závažné problémy. Značná část katastru je zalesněna. Díky intenzivnímu zemědělskému hospodaření jsou na katastru obce menší problémy s půdní erozí. Kvalita ovzduší je dobrá. Převážná část emisí pochází patrně ze starých, lokálních spotřebičů na tuhá paliva a mobilních zdrojů (motorová vozidla). Zdroje podzemní vody poskytují kvalitní vodu bez kontaminace škodlivinami.
Z hlediska hluku je nejvýznamnějším zdrojem zátěže doprava. Úroveň hluku však nepřesahuje únosnou mez, navíc možnosti jejího snížení jsou prakticky nulové. Protihlukové stěny se v obci ani její blízkosti nevyskytují. Obec vlastní jeden rybník.

V obci je pravidelně nakládání s odpady. Obec má uzavřenou smlouvu s firmou, která se o svoz a odvoz odpadů stará. Obec aktivně podporuje také třídění odpadu na veřejných místech. Je tedy nakládáno se všemi druhy odpadů. Dvakrát za rok je odvážen nebezpečný odpad. O přesných datech odvozu veškerého odpadu jsou občané informováni na vývěsce u obecního úřadu a také na webových stránkách obce.
Komunální odpad je běžně vyvážen každé sudé úterý. V obci každý měsíc probíhá také svoz papíru, plastu a nápojových kartonů. Nově byl do obce pořízen kontejner na sběr rostlinných a kuchyňských olejů a tuků. Obec tajé podpořila občany ve sběru biologického odpadu formou kompostérů.

Obec Vrážné se každoročně připojuje k akci "Ukliďme Česko", místní občané se akce zúčastní v poměrně vysokém počtu a společně sbírají nežádoucí odpadky v přírodě okolo obce.

Úřad obce a kompetence obce

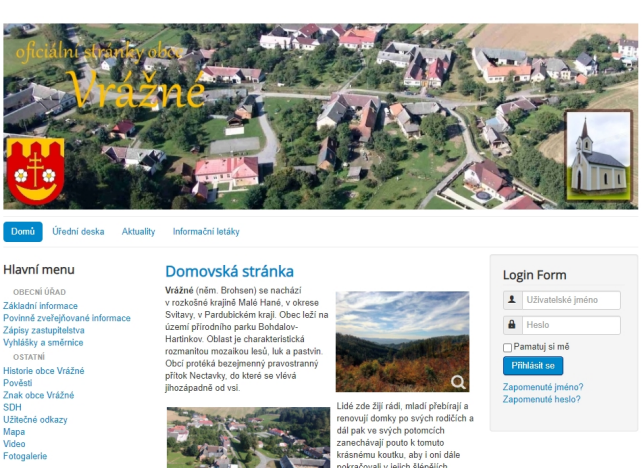
Obecní úřad nevykonává správní činnosti pro jiné obce, zajišťuje správu pouze pro území obce. Obec je vedena starostkou, která je zodpovědný zastupitelstvu. Zastupitelstvo je základní orgán, jehož úkolem je samostatně spravovat obec. Všechny ostatní orgány obce jsou od zastupitelstva odvozeny. Zastupitelstvo obce má 7 členů. V obci je ustanoven také kontrolní a finanční výbor, výbor pro životní prostředí a kulturní výbor. Všechny činnosti – provoz knihovny, vedení kroniky, úklid atd. jsou zajišťovány na základě dohod o provedení práce (údržba zeleně, úklid sněhu). Pro obec pracuje účetní na DPP.

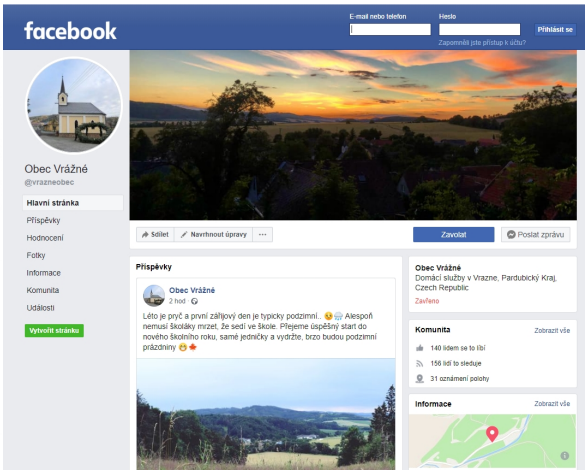
Bezpečnost

V obci se nenachází obecní policie. Míra kriminality je poměrně nízká – žádné závažné trestné činy zde nejsou známy. Obec i kaple je chráněna zabezpečovacím zařízením. Doba dojezdnosti do centrální části obce u hasičské záchranné služby i Policie ČR je přibližně 15 minut. V případě požárů do obce přijíždí jednotky sboru dobrovolných hasičů z okolních obcí a především jednotka Hasičského záchranného sboru z Moravské Třebové. Do příjezdu vzdálenější hasičské záchranné služby zasahuje také sbor dobrovolných hasičů Vrážné. Žádná specifická opatření k předcházení živelním pohromám nejsou v obci realizována. K varování obyvatelstva před nebezpečím je určen místní rozhlas, který je součástí varovného informačního systému obyvatel.

Komunikace s veřejností

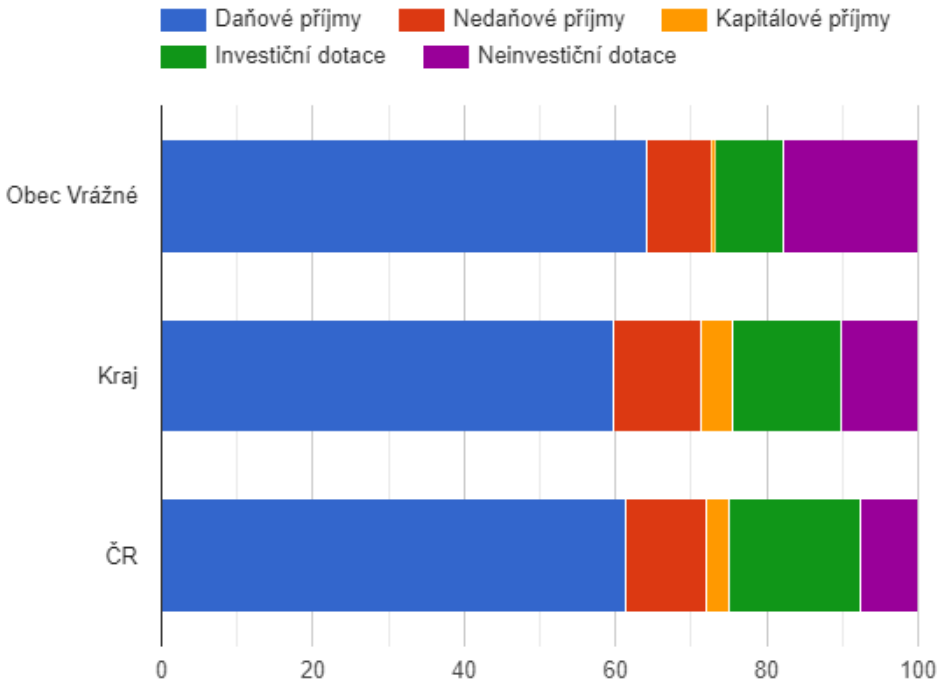
Občané obce mají několik možností, jak komunikovat se zástupci obce. Obecní úřad je pro veřejnost otevřen ve středu v uvedené úřední hodiny, kdy je občanům k dispozici jak starosta obce, tak další zaměstnanci, např. místostarosta a další. Obec také aktivně využívá obecní webové stránky, na kterých jsou uvedena všechna telefonní čísla zaměstnanců obecního úřadu i jejich emailové adresy, kam se na ně občané mohou obracet, mimo joné lze zástupce kontaktovat také na facebookových stránkách, na kterých je zaznamenáváno pravidelné dění v obci. Stejně tak zde funguje i hlášení místního rozhlasu, pro uveřejnění důležitých informací. Povinné a důležité informace pro občany obce jsou uváděny na Úřední desce, která je jak fyzická u obecního úřadu, tak elektronická na webu obce.

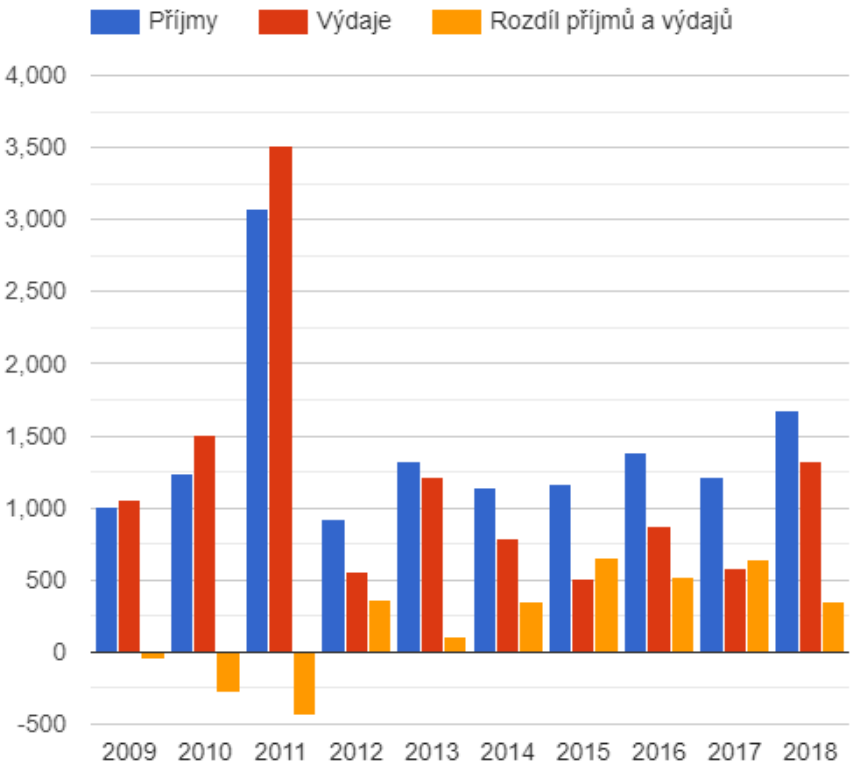
Hospodaření a majetek obce

Srovnání struktury rozpočtových příjmů v období 2009 - 2018

Zdroj: ČSÚ

Vývoj rozpočtového hospodaření v obci Vrážné v letech 2009 - 2018 (v tis. Kč)

Zdroj: ČSÚ

Vývoj rozpočtového hospodaření obce Vrážné v letech 2009 - 2018 (v tis. Kč)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Daňové příjmy	736	740	744	751	839	934	926	1 035	1 100	1 257
Nedaňové příjmy	75	81	75	72	87	100	183	216	38	285
Kapitálové příjmy	3	0	0	1	0	2	3	62	5	6
Neinvestiční přijaté dotace	195	412	61	93	87	107	54	75	78	129
Investiční přijaté dotace	0	0	2 202	0	308	0	0	0	0	0
Příjmy	1 010	1 234	3 081	918	1 320	1 143	1 166	1 388	1 220	1 677
Běžné výdaje	1 057	759	1 165	512	819	780	505	869	562	1 315
Kapitálové výdaje	0	754	2 353	46	390	10	0	1	15	6
Výdaje celkem	1 057	1 512	3 518	558	1 209	790	505	870	577	1 321

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Saldo příjmů a výdajů	-47	-279	-437	360	111	353	661	518	643	356
Podíl kapitálových výdajů	0,00%	49,85%	66,88%	8,25%	32,30%	1,28%	0,00%	0,06%	2,60%	0,44%
Podíl běžných výdajů na celkových příjmech	104,63%	61,48%	37,82%	55,77%	61,99%	68,24%	43,33%	62,61%	46,04%	78,42%

A.2 Východiska pro návrhovou část

SWOT analýza

Silné stránky

- **Volnočasové aktivity**
  Sportovní a kulturní vyžití v obci je dostačující, perspektivní.
- **Čistá příroda**
  V obci je životní prostřední v pořádku, příroda je čistá.
- **Komunikace s veřejností**
  Vzhledem ke své velikosti je komunikace obce s veřejností na dobré úrovni.
- **Bezpečnost**
  V obci je velmi nízká míra kriminality.
- **Knihovna**
  V obci je překvapivě obsáhlá knihovna, která spolupracuje s ostatními knihovnami v regionu. V rámci knihoven byly pořádány i různé akce.
- **Hodně chalupářů**
  Obec je právě kvůli svému klidu a odlehlému umístění oblíbená pro rekreaci, mnoho budov je využíváno sezónně.
- **SDH**
  V současnosti se jedná o jediný spolek v obci, se spolkem funguje kvalitní spolupráce.
- **Využití půdy**
  Travnaté porosty a zemědělská půda jsou pronajímány zemědělci využívány k pěstování základních plodin.
- **Rybník**
  Vyčištěný rybník má pozitivní dopady nejen z hlediska životního prostředí. Je jistou perspektivou v oblasti rybolovu, dále je využíván k rekreaci, plavání popř. bruslení v zimním období místními i okolními občany.
- **Významný rodák**
  Významná osobnost propůjčuje obci jakousi "publicitu", mimo jiné zmínka o prof. Korčákovi umožnila obci navázat bližší kontakty s Univerzitou Karlovou v Praze.
- **Vzdělání**
  Značná část občanů je vzhledem k ostatním aspektům (věk, možnosti vzdělání v minulosti apod.) poměrně dobře vzdělaná.
- **Zaměstnanost**
  Obyvatelé v produktivním věku jsou všichni zaměstnání až na 2 jedince.
- **Lesy**
  Výhodou je, že obec se nachází na území přírodního parku. Na většině území jsou bohaté lesy, což je výhodné jak z hlediska životního prostředí, tak z hlediska pěší turistiky nebo rekreace.
- **Kulturní akce**
  V obci je vzhledem k její velikosti a počtu obyvatel pořádáno poměrně velké množství různorodých akcí.
- **Podnikatelské subjekty**
  V obci je 17 samostatných podnikatelských jednotek, což jejím provozovatelům umožňuje práci v místě popř. z domu.
- **OÚ s KD**
  Budova obecního úřadu a kulturního domu je relativně zrekonstruovaná, má časté praktické využití při místních akcích.
- **Kaple**

Kaple se zvonem je dominantou obce.
- **Nakládání s odpady**
  Třídění odpadu v obci je na dobré úrovni.

Slabé stránky

- **Zdravotnická péče**
  V obci chybí jakákoliv zdravotnická péče.
- **Webové stránky**
  Zástupci obce mohou sami spravovat webové stránky, stránky jsou však i po úpravě poměrně nepřehledné.
- **Místní rozhlas**
  S fungováním místního rozhlasu bývají technické problémy.
- **Vodovod**
  Stávající zdroj pitné vody je nedostačující, také kvalita vody se zhoršuje.
- **Kanalizace**
  V obci je vybudovaná jen částečná jednotná kanalizace, kam je odváděna dešťová voda a voda ze septiků. Centrální čistírna odpadních vod je pro obec finančně nedostupná, řešením jsou domovní ČOV.
- **Poloha**
  Obec je poměrně daleko od větších měst, je nutné dojíždění za prací, za službami atd. Ztrácí tak výhodu, kterou mají jiné obce poblíž frekventovaných tras mezi velkými městy.
- **Počet obyvatel**
  Obyvatel v obci ubývá, obyvatelstvo stárne. Mladé rodiny nemají zájem nebo možnost se v obci usadit. V obci je mnoho domů, které slouží jako chaty a chalupy, ty jsou však neobydlené. Stálých obyvatel je tedy na počet domů poměrně málo.
- **Děti x senioři**
  S klesajícím počtem obyvatelstva souvisí i nízký počet dětí ve věku do 15 let, který výhledově neporoste. Navzdory tomu poroste počet seniorů, jelikož z grafu je patrné, že nejvíce obyvatel je v produktivním věku - index stáří je velmi vysoký.
- **Nabídka práce**
  Nedostatečná nabídka práce v místě. Občané jsou nuceni migrovat. Nízká nabídka práce způsobuje také nižší platy.
- **Plyn**
  Obec není plynofikována.
- **Pozemní komunikace**
  Stav pozemních komunikací v obci a jejím okolí je špatný.
- **Autobusové spoje**
  Do obce autobusy téměř nejezdí. Některé spoje nikdo nevyužívá - jsou téměř zbytečné.
- **Nízká vybavenost**
  V obci není možné nakoupit či využít jiné základní služby. Nejbližší ZŠ a MŠ se nachází v obci Chornice vzdálené 3 km.

Příležitosti

- **Dotace**
  Využití možnosti finanční podpory od poskytovatelů dotací na rozvoj všech částí obce.
- **Turistika**
  Možností je rozšiřovat a spravovat turistické trasy okolo obce nebo podpořit rekreaci u rybníka. Všeobecně propagovat obec.
- **Sport a kultura**
  Akce v obci jsou vítaným rozptýlením, k jejich konání jsou v obci vhodné prostory. Vítáno je i

rozšíření dětského hřiště nebo sportovního vyžití i pro seniory
- **Vzhled obce**
  Je žádoucí různými způsoby zvelebovat vzhled obce.

Hrozby

- **Dotační zdroje**
  Omezení či zánik dotačních zdrojů.
- **Finance obce**
  Hrozí nedostatečné množství finančních prostředků na předpokládané investice.
- **Časové vytížení**
  Hrozí nedostatek času při zpracování a celkové realizaci plánovaných činností.
- **Nezájem občanů**
  Neblahý vliv může mít nezájem občanů o obec a její okolí, jakékoliv investice v oblasti obce jsou pak bezpředmětné.
- **Kůrovcová kalamita**
  Při napadení lesů kůrovcem je nutná těžba stromů, což má dopad na životní prostředí, stav vody. Nezanedbatelný je i finanční dopad, nízká výkupní cena dřeva a náklady spojené s těžbou a novým zalesněním.
- **Nedostatek vody**
  Stávající vodní zdroj je nedostačující, zejména v letních měsících je nutné vodu dovážet.

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 Strategická vize

"Zvelebovat obec po všech stránkách."

Obec Vrážné je příjemným a bezpečným místem pro život. Zástupci obce dělají vše pro to, aby občanům vynahradili vše, co by jim mohlo v obci chybět. Zástupci obce mají několik vizí, kterými by chtěli přispět k rozvoji svého území a k tomu, aby se občané cítili lépe a žilo se jim spokojeně. Rozvojový strategický dokument obce Vrážné obsahuje výčet základních záměrů, které zastupitelstvo obce považuje za nezbytné realizovat v zájmu rozvoje obce. Předpokladem realizace většiny záměrů je využití dotací z fondu Evropské unie, národní dotační programy a krajské fondy, ať už se jedná o zlepšení prostředí v obci, revitalizaci prostředí obce, rekonstrukci komunikací a vybudování autobusových zastávek a parkovacích míst, rozšíření kulturního vyžití, tak rozsáhlých rekonstrukcí občanské vybavenosti, například vybudování dětských hřišť, workoutových hřišť aj.

B.2 Cíle, opatření a aktivity

Vysoká důležitost | Střední důležitost | Nízká důležitost

Cíl : „Kvalitní infrastruktura”

Opatření : „Turistika a cyklistika”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Vybudování nové turistické trasy”	-			
„Vybudování cyklostezky”	-			

Opatření : „Další infrastruktura”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Opravy a vybudování chodníků na patřičných místech”	-			
„Opravy místní komunikace”	-			
„Udržování sjízdnosti účelových komunikací”	-			
„Vybudování parkoviště u obecního úřadu”	-			
„Opravy mostů”	-			

Cíl : „Zlepšení životních podmínek”

Opatření : „Rozvoj sociálních služeb”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Rozšíření nabídky sociálních služeb pro seniory v obci”	-			

Opatření : „Podpora zdravotnictví”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Zajištění bydlení pro lékaře v obci”	-			

Opatření : „Rozvoj společných prostor”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Vybavení společenské místnosti v obci”	-			
„Vybavení hasičské zbrojnice”	-			
„Dovybavení kuchyně na obecním úřadě”	-			

Opatření : „Podpora místních podnikatelů”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Spolupráce s místními podnikateli a jejich podpora”	-			

Cíl : „Zvýšení atraktivity obce”

Opatření : „Opravy a rekonstrukce stávajících prostor”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Rekonstrukce sociálního zařízení na obecním úřadě”	-			
„Rekonstrukce a úpravy hasičské zbrojnice”	-			
„Opravy hudebního altánu a pergoly”	-			
„Pořízení košů pro pejskaře na nutná místa”	-			

Opatření : „Zvýšení počtu obyvatel”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Přestavba půdních prostor OÚ na bytové prostory”	-			

Opatření : „Volnočasové aktivity”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Vybudování workoutového hřiště”	-			
„Rozšíření dětského hřiště”	-			
„Opravy volejbalového hřiště”	-			
„Vybudování a udržování turistických tras”	-			
„Vybudování naučné stezky”	-			

Cíl : „Vzhled obce”

Opatření : „Úprava obecního majetku”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Rekonstrukce půdních prostor hasičské zbrojnice”	-			

Opatření : „Úprava a údržba veřejného prostranství obce”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Průběžná úprava a údržba zeleně v obci”	-			

Opatření : „Péče o památky”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Opravy kaple”	-			

Cíl : „Zeleň a životní prostředí”

Opatření : „Úprava a údržba zeleně”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Pravidelná úprava a údržba zeleně”	-			

Opatření : „Doplnění zeleně”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Výsadba stromů, keřů a záhonů v obci”	-			

Opatření : „Snížení emisí”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Snížení míry spalování uhlí v domácnostech - program na podporu občanům”	-			

Cíl : „Technická infrastruktura”

Opatření : „Vodovod”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Vybudování vodovodu”	-			

Opatření : „Zadržování vody v krajině”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Vybudování prvků zadržujících vodu v krajině”	-			

Opatření : „Nakládání s odpady”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Nákup kontejnerů na plast, sklo a papír”	-			
„Nákup kontejneru na bioodpad”	-			
„Spolupráce se sběrným dvorem v obci Chornice”	-			

Opatření : „Technické vybavení OÚ”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Rozšíření kůlny u OÚ”	-			
„Nákup vybavení na údržbu zeleně”	-			

Cíl : „Rozvoj obce”

Opatření : „Propagační a dárkové materiály”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Vytvoření a tisk nových pohlednic”	-			
„Úprava webových stránek”	-			
„Nákup dárkových materiálů se znakem obce”	-			
„Vytvoření obecního kalendáře”	-			

Opatření : „Rozvoj a nabídka kulturních akcí”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Podpora tradičních akcí v obci”	-			
„Podpora všech spolků”	-			

B.3 Podpora realizace programu

Cíl dokumentu

Hledání, objevování a obnovování místních kulturních a společenských tradic, zakládání tradic nových, které povedou k větší pospolitosti místních obyvatel. Podpora a realizace činností vedoucích ke zkvalitnění způsobu života v obci. Úpravy a čistota veřejných prostranství a staveb, zlepšování občanské vybavenosti a technické infrastruktury včetně technických zařízení pro ochranu životního prostředí. Zajištění hospodářského, kulturního, společensko-sociálního zázemí v obci, dále pak kulturního a sportovního vyžití. Aktivní zapojení obyvatel do dění v obci a její obnovy.

Podpora realizace programu

Program rozvoje obce Vrážné na období 2020 - 2025 definuje priority budoucího rozvoje obce.

Realizace PRO

Za realizaci a naplnění Programu rozvoje obce je zodpovědné zastupitelstvo v čele se starostou obce. Zastupitelstvo koordinuje všechny aktivity, které povedou k naplnění dokumentu. Realizace je závislá na finančních prostředcích, a to především z obecního rozpočtu, Fondů EU, ze státního rozpočtu a krajského rozpočtu v podobě příspěvků a dotací.

Monitoring PRO

Monitoring plnění dokumentu bude mít na starosti zastupitelstvo obce. Monitoring bude prováděn v rámci zasedání zastupitelstva jednou ročně. K monitoringu budou shromažďovány informace o průběhu jednotlivých aktivit. Sledovány budou aktivity, které byly naplánovány na daný rok. Dále bude sledována finanční připravenost naplánovaných projektů či vyhledávání a zajištění vhodných finančních zdrojů. Dále v rámci zastupitelstva budou projednávány případné změny a aktualizace dokumentu.

Aktualizace PRO

Aktualizace probíhá na základě dané situace, ve které se obec právě nachází. Případné změny budou předloženy na zasedání zastupitelstva. Dokument bude zveřejněn na internetových stránkách obce a zároveň bude k nahlédnutí, případně i k zapůjčení v listinné podobě na obecním úřadě obce Vrážné.